

Ministerul Educației și Cercetării

Universitatea de Stat din Taraclia "Grigore Țamblac"

**IMPACTUL ATITUDINILOR
PREADOLESCENTULUI CU
HIPOACUZIE ASUPRA RELAȚIILOR
INTERPERSONALE CU
SEmenii**

PLĂTICĂ ADINA

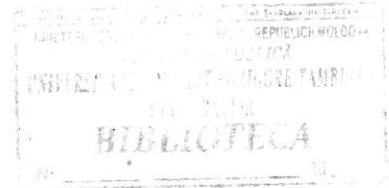
164
Ministerul Educației și Cercetării

Universitatea de Stat din Taraclia "Grigore Țamblac"

PLĂTICĂ ADINA

IMPACTUL ATITUDINILOR PREADOLESCENTULUI CU
HIPOACUZIE ASUPRA RELAȚIILOR INTERPERSONALE CU
SEmenii

monografie

Aprobată spre editare de senatul *Universitatății de Stat din Taraclia "Grigore Țamblac"*, proces-verbal nr.7 din 03 martie 2022

Autor: ADINA PLĂTICĂ,
conf. univ. interimar, dr. în psihologie

Redactor științific:

AGLAIDA BOLBOCEANU,
doctor habilitat în psihologie, profesor cercetător

Recenzenți:

1. MARIA PASLARI, conf. univ., dr. în pedagogie, rectorul Universitatății de Stat din Taraclia "Grigore Țamblac"
2. SVETLANA TOLSTAIA, conf. univ., dr. în psihologie, catedra de Psihologie generală, Universitatea de Stat din Moldova
3. LILIA PAVLENKO, conf. univ., dr. în psihologie, catedra PEP, Universitatea de Stat din Tiraspol

Tipografia "CentroGrafic" SRL, Cahul
Tel.: 029925949

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții din Republica Moldova

Plătică, Adina.

Impactul atitudinilor preadolescentului cu hipoacuzie asupra relațiilor interpersonale cu semenii : monografie / Plătică Adina ; redactor științific: Aglaida Bolboceanu ; Ministerul Educației și Cercetării, Universitatea de Stat din Taraclia "Grigore Țamblac". – Taraclia : US, 2022 (Centrografic). – 210 p. : fig., tab.

Bibliogr.: p. 190-209 (213 tit.). – 50 ex.

ISBN 978-9975-3416-6-0.

© Universitatății de Stat din Taraclia "Grigore Țamblac"

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE.....	5
INTRODUCERE.....	7
I. FUNDAMENTE TEORETICE ALE ATITUDINIILOR ȘI RELAȚIILOR INTERPERSONALE LA PREADOLESCENTII CU HIPOACUZIE.....	11
1.1. Esența și factorii formării atitudinilor în psihologie.....	11
1.2. Particularitățile psihologice și psihosociale ale preadolescenților cu hipoacuzie.....	34
1.3. Cercetări ale atitudinilor și relațiilor interpersonale a preadolescenților cu hipoacuzie în psihologie.....	48
2. DETERMINAREA PARTICULARITĂȚILOR ATITUDINIILOR ȘI A RELAȚIILOR INTERPERSONALE A PREADOLESCENTULUI CU HIPOACUZIE.....	62
2.1. Metodologia cercetării atitudinilor și relațiilor interpersonale a preadolescenților cu hipoacuzie.....	62
2.2. Caracteristici ale atitudinilor preadolescenților cu hipoacuzie.....	69
2.3. Particularități ale atitudinilor și a relațiilor interpersonale ale preadolescentului cu hipoacuzie.....	97
3. IMPACTUL ATITUDINIILOR ÎN FORMAREA RELAȚIILOR INTERPERSONALE A PREADOLESCENȚILOR CU HIPOACUZIE.....	110
3.1. Particularități de implementare a Programului de intervenție psihologică.....	110
3.2 Programul de intervenție psihologică.....	129
3.3. Evaluarea impactului activităților formative asupra atitudinilor și relațiilor interpersonale a preadolescentului cu hipoacuzie.....	145
3.4 Experiențe de succes ale învățării copiilor cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie) în școala de instruire generală.....	172

CONCLUZII.....	183
BIBLIOGRAFIE.....	190
LISTA ABREVIERILOR.....	210

CUVÂNT-ÎNAINTE

Materialele lucrării date pot fi interesante pentru psihologi, cadre didactice, psihopedagogi, părinți, cadre didactice de sprijin, echipe multidisciplinare, serviciile de asistență psihopedagogică, cât și tuturor persoanelor interesate de specificul intervenției psihologice în modificarea atitudinilor și depășirea dificultăților de relaționare interpersonală la preadolescenții cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie).

Lucrarea este constituită din: introducere, trei capitole, concluzii și bibliografie.

În Capitolul 1, *Fundamente teoretice ale atitudinilor și relațiilor interpersonale la preadolescenții cu hipoacuzie*, este inclusă descrierea succintă a concepțiilor și teoriilor explicative ale atitudinilor, tipurile și funcțiile atitudinale; sunt examineate particularitățile psihologice ale preadolescentului cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie); sunt analizate particularitățile relațiilor interpersonale în vîrstă preadolescentă, este analizat cadrul relațional al preadolescentului cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie), sunt descrise unele dificultăți de relaționare.

În Capitolul 2, *Determinarea particularităților atitudinilor și a relațiilor interpersonale a preadolescentului cu hipoacuzie*, drept urmare analizei părții teoretice, sunt formulate problema de cercetare, scopul, ipotezele și obiectivele investigației; aici sunt incluse rezultatele experimentului de constatare: particularitățile atitudinale ale preadolesenților cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie), tipurile de relații existente în vîrstă preadolescentă (relații preadolescent – semeni, relații preadolescent – maturi), tipurile de atitudini, strategia de comportament dominantă; sunt stabilite și descrise particularitățile relațiilor părinte – preadolescent, relațiilor profesor – preadolescent la etapa actuală; sunt formulate concluziile cu privire la particularitățile atitudinilor preadolescentului cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie) în procesul de relaționale interpersonala.

În Capitolul 3, *Impactul atitudinilor în formarea relațiilor interpersonale a preadolesenților cu hipoacuzie*, este prezentată caracteristica generală a experimentului formativ: sunt descrise principiile elaborării Programului de intervenție psihologică, structura ședințelor de training, metodele de lucru, activitățile organizate cu subiecții care au participat la experimentul formativ. Este descris în detaliu Programul de intervenție psihologică pentru modificarea atitudinilor și optimizarea relațiilor interpersonale a preadolescentului cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie) elaborat și aplicat în scopul realizării studiului. Este efectuată, de asemenea, evaluarea

eficienței Programului de intervenție psihologică pentru modificare a atitudinilor pentru optimizarea relațiilor interpersonale prin compararea rezultatelor preadolescenților din grupul Gr.I și grupul Gr. de control, sunt demonstre date diferențele semnificative obținute, care indică eficiența ședințelor de training în grupul Gr.I, în comparație cu grupul Gr. de control.

Concluziile generale și recomandările sintetizează rezultatele obținute în experimentele de constatare, formare și de control. În baza lor sunt propuse recomandări și sugestii pentru psihologi, cadre didactice, părinți, preadolescenți, realizarea cărora poate contribui la depășirea dificultăților de relaționare interpersonală ale preadolescenților cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie).

Monografia, din fața cititorului, a fost concepută în baza cercetărilor efectuate de autor în timpul anilor de studiu la doctorat. Autorul aduce mulțumiri în mod deosebit doamnei Profesor Aglaida Bolboceanu pentru o colaborare profesională deosebită. Dumneaei a contribuit atât în formarea profesională a autorului, cât și personală - insuflându-i încredere și îndrăzneală.

Trebuie să mărturisim, că numai datorită susținerii și sprijinului FAMILIEI, a fost posibilă scoaterea în lumină a monografiei date. Cu gratitudine, mulțumim părinților care au pus suflet și implicare, soțului pentru că a fost ocrotitor și foarte aproape și copiilor pentru dragostea necondiționată care au manifestat-o toți anii aceștia.

Autorul

INTRODUCERE

Dacă l-ai accepta pe cel slab chiar și pentru puțina lui putere și ai folosi obscuritatea aşa cum are ea puțină lumină, atunci n-ar merge totul bine?

Asta se numește a te purta firesc.

Lao-Tsu, Tao The King

Cunoașterea și educația sunt doi factori primordiali pentru succesul incluziunii sociale. Ideea incluziunii s-a născut în cadrul unor schimbări la scară largă în înțelegerea drepturilor omului, a demnității umane, a identității, precum și a mecanismelor proceselor sociale și culturale care îi determină statutul și afectează furnizarea drepturilor copiilor. Din acest punct de vedere, psihologia modernă are menirea să elaboreze suportul științifico-psihologic, contribuind astfel, prin metode specifice, la dezvoltarea personalității ca subiect al relațiilor sociale.

Interrelația "atitudine – relații interpersonale" sunt două formațiuni psihologice, care se întâlnesc în comunicare - activitate în cadrul căreia apar și se dezvoltă ambele. În contextul cercetării, menționăm relația bidirectională dintre atitudini și relații interpersonale. Ultima se prezintă ca spațiu de apariție, manifestare și dezvoltare a atitudinilor, modificându-se odată cu dezvoltarea atitudinilor [15]. Conștientizarea acestor circumstanțe a condus spre inițierea cercetării atitudinilor preadolescentului cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie) și impactului lor asupra relațiilor interpersonale.

Problema copiilor cu CES, inclusiv a celor cu dizabilitate auditivă (hipoacuzie) apare astăzi ca una prioritară în politicile educaționale ale Republicii Moldova. Conform Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova care prezintă informația referitor la numărul elevilor cu deficiențe

203. Mehrabian A., Morton W. Decoding of Inconsistent Communications. In: *Personality and Social Psychology*, 1967, nr. 1, p. 109–114.
204. Miller G. *Language and Communication*. N.Y.: McGraw-Hill, 1951, 362 p.
205. Perloff R. *The dynamics of persuasion: communication and attitudes in the 21st century*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Assoc., 2003. 407 p. http://www.academia.edu/1573163/Handbook_of_Political_Communication_Research (vizitat 30.10.2010).
206. Petty R., Cacioppo J. The effects of involvement on responses to argument quantity and quality: Central and peripheral routes to persuasion. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 1984, nr 46, p. 69-81. <https://books.google.md/books?id=e1mLpivtC3IC&pg=RA1-PA547&lpg=RA1-A547&dq=Petty+%26,+Cacioppo+J.+The+effects+of+involvement+on+responses+to+argument+quantity+and+quality:+Central+and+peripheral+routes+to+persuasion.+In:+Journal+of+Personality+and+Social+Psychology,+1984,+nr+46,+p.+69-81.&source=bl&ots=> (vizitat 30.02.2010).
207. Rogers C. *Psicoterapia centrada en el cliente*. Barcelona: Ediciones Paidós Ibérica, 1997. 464 p.
208. Ruesch J., Kees W. *Nonverbal communication notes of the visual perception of human relations*. Berkeley, Los Angeles: University of California Press, 1956. 205 p.
209. Schutz W. *The Interpersonal Underworld*. Palo Alto, California: Science and Behavior Books, 1966. 242 p.
210. Sherif M. *Social Interaction: Process and Products*. Chicago: Aldine Pub. Co., 1967. 512 p.
211. Snyder M., DeBono K. Appeals to image and claims about quality: understanding the psychology of advertising. In: *Personality and Social Psychology*, 1985, nr 49, p. 86–97.
212. Thibaut J., Kelley H. *The social psychology of groups*. New York: Wiley, 1959. 316 p.
213. Wackenheim G. *Communication et devenir perrsonel*. Paris, Éditions de l'Epi, 1969. 343 p.

LISTA ABREVIERILOR

CES – cerințe educaționale speciale

ONG – organizație non-guvernamentală

TFRG – "Test-filmul" Rene Gille

GE 1 – grupul de preadolescenți cu hipoacuzie participanți la experimentul de constatare

GE 2 – grupul de preadolescenți auzitori participanți la experimentul de constatare

Gr.I – grupul de preadolescenți cu hipoacuzie participanți la experimentul de formare

Gr.II – grupul de preadolescenți auzitori participanți la experimentul de formare

Gr. de control – grupul de preadolescenți cu hipoacuzie